

**ПИТАННЯ ДЛЯ ІСПИТУ З МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПУБЛІЧНЕ ПРАВО: СУЧАСНІ ДОКТРИНИ В СУДОВІЙ ТА
ПРАВАЗАСТОСОВНІЙ ПРАКТИЦІ»**

(затверджено на засіданні кафедри конституційного права України
протокол № 6 від 27 листопада 2025 р.)

1. Феномен публічного і приватного права. Публічно-правові начала в системі права.
2. Система публічного права. Принципи публічного права.
3. Джерела публічного права.
4. Публічний інтерес як об'єкт правового захисту. Види публічних інтересів.
5. Суб'єкти публічно-правових відносин.
6. Доктрина обмеженого правління – стрижневий елемент конституціоналізму.
7. Поділ влади, механізм стримувань і противаг, незалежна судова влада як елементи доктрини обмеженого правління.
8. Доктрини «прихованих» та «вичерпних» повноважень.
9. Громадський контроль в системі обмеження влади.
10. Механізми демократії в державному урядуванні (принцип прозорості, електронний уряд).
11. Доктрина добропорядного врядування (good governance) в судовій та адміністративній практиці.
12. Принцип захисту довіри громадян до держави і до права («доктрина *casatio legis*») в практиці Конституційного Суду України.
13. Конкуруюча компетенція і спори про повноваження в публічному праві.
14. Принципи позитивного та негативного визначення компетенції органів місцевого самоврядування.
15. Делегування державних повноважень і повноважень органів місцевого самоврядування.
16. Дискреційні повноваження органів публічної влади та їх види.
17. Дискреція при здійсненні правотворчості.
18. Дискреція при здійсненні правозастосування.
19. Суддівський розсуд (судова дискреція).
20. Вимоги до здійснення (реалізації) дискреційних повноважень.
21. Судовий контроль за реалізацією дискреційних повноважень.
22. Доктрина неприпустимості надмірного формалізму.
23. Поняття й ознаки правової доктрини. Правова доктрина як джерело права.
24. Публічно-правові доктрини в судовій практиці та правотворчості.
25. Судовий активізм та судова правотворчість.
26. Доктрина прямої дії норм Конституції України.
27. Прогалини в законодавстві як об'єкт конституційного та судового контролю.
28. Правові позиції (висновки) Верховного Суду та їх роль у правозастосовній практиці.

29. Доктрина політичного питання в практиці Конституційного Суду України та Верховного Суду.
30. Поняття і загальна характеристика конституційної доктрини України, її складові.
31. Проблеми становлення в Україні сучасної конституційної доктрини.
32. Принципи розвитку офіційної конституційної доктрини України.
33. Доктрина «дружнього ставлення до міжнародного права».
34. Юридичні позиції Конституційного Суду України: природа, значення, особливості зміни.
35. Юридичні позиції Конституційного Суду України як складові офіційної конституційної доктрини України.
36. Доктрини в практиці Конституційного Суду України.
37. Верховенство права (правовладдя) в конституційній доктрині та судовій практиці.
38. Свобода і людська гідність як основоположні конституційні цінності.
39. Свобода і безпека в контексті викликів, породжених російсько-українською війною.
40. Окрема думка судді Конституційного Суду України як складова конституційної доктрини та юридичної практики.
41. Теорія установчої влади як політико-правова доктрина і національна практика.
42. Юридичне верховенство Конституції: ідея, принцип, правова реальність.
43. Презумпція конституційності нормативно-правових актів.
44. Доктрина конституційної ідентичності та євроатлантичні прагнення України.
45. Ієрархія конституційних цінностей.
46. Горизонтальний ефект конституції: зарубіжний досвід та українські реалії.
47. Критерії конституційності нормативно-правових актів.
48. Статус Конституційного Суду України і його юрисдикція.
49. Проблеми розмежування юрисдикції Конституційного Суду України та адміністративних судів.
50. Юридична природа рішень Конституційного Суду України та проблеми їх виконання (застосування).
51. Конституційна скарга в механізмі захисту прав людини і основоположних свобод.
52. Умови прийнятності конституційної скарги.
53. Перегляд судових рішень за виключними обставинами у зв'язку з встановленою неконституційністю/конституційністю закону або його окремого положення.
54. Відшкодування шкоди, завданої актами і діями, що визнані неконституційними.
55. Дотримання процедури прийняття та набуття чинності нормативним актом як умова їх легітимності.

56. Заборона зворотної дії нормативних актів в часі як належна правова процедура.
57. Презумпція невинуватості в системі процедурних гарантій притягнення особи до юридичної відповідальності.
58. Право не свідчити проти себе як процедурна гарантія притягнення особи до юридичної відповідальності.
59. Право на професійну правничу допомогу.
60. Концепція «плодів отруєного дерева».
61. Визнання неправомірними податкових повідомлень-рішень на підставі порушення процедури проведення перевірки.
62. Due process в судовій діяльності.
63. Виконання судових рішень як процесуальна гарантія прав людини і основоположних свобод.
64. Процедурні та змістовні аспекти представництва прокуратурою інтересів держави.
65. Співвідношення доктрин войовничої (озброєної) і процедурної демократії.
66. Загальна характеристика форм войовничої (озброєної) демократії в Україні.
67. Практика ЄСПЛ щодо заборони політичних партій. Критерії правомірності заборони.
68. Заборона політичних партій і громадських об'єднань: критерії і судова практика в Україні.
69. Стандарти проведення люстрації в практиці ЄСПЛ.
70. Національна практика проведення люстрації та проблеми конституціоналізації люстраційних обмежень.
71. Практика ЄСПЛ у справах «Полях та інші проти України» та «Самсін проти України»: ключові аргументи.
72. Засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та теоретико-практичні проблеми обмеження пропаганди їхньої символіки.
73. Загальна характеристика Рішення Конституційного Суду України від 16 липня 2019 року № 9-р/2019.
74. Доктрина зобов'язань держави у сфері прав людини.
75. Дихотомія негативних та позитивних зобов'язань у сфері прав людини.
76. Трирівнева типологія зобов'язань держави: поважати, захищати та забезпечувати здійснення прав людини.
77. Доктрина стверджувальних (підтримчих) дій (*affirmative action*) і соціальні права.
78. Принцип соціальної держави. Структура права на соціальний захист у світлі позитивних обов'язків держави.
79. Заборона втручання держави у сферу індивідуальної свободи. Позитивні зобов'язання держави щодо гарантування «негативних» прав людини, обсяг і зміст таких зобов'язань.

80. Доктрина «ефективного контролю» та захист прав людини на окупованих територіях.
81. Захист постраждалих від збройного конфлікту на підконтрольній території. Внутрішньо переміщені особи, право на компенсацію.
82. Практика Конституційного Суду України і судів загальної юрисдикції та доктрина позитивного обов'язку держави.
83. Позитивні зобов'язання держави у практиці Європейського Суду з прав людини.
84. Поняття обмеження щодо реалізації прав людини. Співвідношення з категоріями «звуження змісту та обсягу прав людини», «скасування прав людини».
85. Сутність прав людини і основоположних свобод.
86. Абсолютні та відносні права і свободи людини. Каталог абсолютних прав людини.
87. Правомірність обмеження реалізації прав людини і основоположних свобод
88. «Трискладовий тест», загальна характеристика його складових.
89. «Законність» обмеження реалізації прав і свобод людини.
90. «Легітимна мета» як умова правомірності обмеження реалізації прав людини. Цінності, що захищаються шляхом обмеження реалізації прав людини.
91. «Пропорційність» обмеження (втручання) реалізації прав і свобод людини.
92. «Необхідність у демократичному суспільстві» як умова правомірності обмеження реалізації прав людини.
93. Практика Конституційного Суду України і судів загальної юрисдикції та доктрина правомірних обмежень.